

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitur Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In septem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

di, discendi que scientias, aut eisdem utendi, postquam sunt iam comparata. Scientie enim reddunt hominem sapientiam; virtutes vero faciunt sanctum: neque Deo placebit, aut finem suum ultimum consequetur, quod sapiens sit, sed quod sit sanctus. Ac propterea semper Deus, quod in se est optat (ut Tomo secundo est dictum) scientias non inueniri solat. Cum Deus Angelos & Adamum creauit, non solum scientias sed virtutes etiam eis infudit, quæ essent pulchritudo & ornatum ipsarum scientiarum. Ac propterea Ezechiel loquens de quodam insigni Sapiente, in figura primi Angeli, quem vocat Cherubin, ob scientiæ plenitudinem, dicit de eo: *a omnis lapis preciosus operimentum tuum, & in medio lapidum ignitorum ambulasti.* & statim recenset nouem præcipuos, in quibus significantur omnes virtutes, & insignes earum effectus igni igne Charitatis, quæ omnium est Regina; & quæ præcipue communicat modum perfecte sciendi, ut expressè dixit Apostolus: *b scientia inflat, charitas uero edificat. si quis autem se existimat scire aliquid, nondum cognouit quemadmodum oporteat eum scire.* Qua sententia, teste S. Thoma, docet Apostolus: ingentem se quasi multas habeat scientias & plurima nouerit, non tamen habentem charitatem, nescire modum, quo oportet ipsum scire qui modus ab ipsa proficiscitur Charitate. Qui enim aliquid scit absque ipsa ipsa scientia intumescit, & neque se edificat, nec proximos: scientia enim illum inflat tanquam utrem, qui uidetur esse uino plenus, & nihil tamen nisi uentum continet. Charitas autem implet spiritum cum plenitudine uerorum donorum, omniumque uirtutum supernaturalium, quibus homo perficitur ad sciendum sicut oportet.

§. I.

IN PARTICVLARI autem Charitas utitur duabus uirtutibus in quibus oribus ad finem & scopum suum obtinendum, *altera* est uirtus, quam Sanctus Thomas *studiositatem* appellat: cuius munus est impellere nos ad ea discenda, quæ nobis expediunt; & eo modo, eumque in finem, qui magis expedit, iuxta dictamen rationis, fidei, ac prudentiæ Christianæ, illustratione Spiritus Sancti adiutæ. Ac propterea continet ac retinet inordinatum appetitum desideriumque sciendi, quod serpen. *Ena* suggestit, cum dixit: *a quocumque die comederitis ex hoc ligno, eritis sicut serpentes bonum & malum.* Quo sermone tres insignes errores ei suggestit: *primum*, ut non solum sciret bonum & utile, sed etiam prauum & nocuum, cum affectu inordinato; *secundum*, ut media mala ad id adhiberet, comedendo scilicet de ligno scientiæ, quod erat illi à Deo; prohibendum; *tertium*, ut finem sibi proponeret superbiam, qua uellet tali scientiæ esse

Tract. 1. ca
10

a Ezech.
28. 13.

b 1. Cor. 8. 2.

2. 2. q. 166.
q. 167.

a Gen. 3. 5.

sicut Deus. Ad hos tres errores impellit Sathanas vt plurimum eos, qui de scientijs acquirendis agunt: virtus tamen studiositatis eos mortificat, & impellit, vt solum discant bona, & vtilia, & statui & capacitati cuiusque conformia, nec permittit curiosè inuestigare occulta Dei: nã b qui scrutator est *Maisestas*, opprimetur à gloria, neque decet, velle scire, quod Deus noluit manifestare: sed seruanda est regula Apostoli dicentis: *non plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem*: nec permittit studere rebus omnino impertinētibus, & d *superuacuis scrutando* (vt ait Ecclesiasticus) in eis multipliciter, consumendo inutiliter tempus, quod esset in alijs rebus vtilioribus expendendū: fertur enim S Hieronymum punitum à Deo fuisse, eò quod multum temporis poneret in Cicerone, & Poetis ethnicis euoluendis: nec se applicaret iuxta Dei voluntatem ad studium sacrarum scripturarum. Sed quoniam non satis est, quod ipsa scientiæ sint bonæ, si media, quæ ad eas discendas adhibentur, sunt mala: *studiositas* impellit ad accipienda media licita & conuenientia: nullo autem modo ad illicita aut periculosa. Expedi enim *hæc vno oculo, hoc est paucis scientijs in vitam intrare: quam duos oculos habentem mitti in gehemam ignis*, plenū scilicet multis scientijs per mala media comparatis. mala dicimus omnia illa quæ sunt contra aliquod præceptum Dei, aut eius Ecclesiæ, aut contra proprii status obligationem.

Sed quoniam non sufficit, vt media ex se bona, si malè applicentur: impellit etiã hæc virtus ad bonum sciendi modum. Quæ S. Bernardus ait consistere in tribus rebus: vt *scias quo ordine quo studio & quo fine scire que que oporteat*. *ordo* consistit in eo, vt id *primus aggrediaris, quod maturius tibi est ad salutem*, qualis est cognitio Dei cuique ipsius & rerum ad tuum statum spectantium. Absque hac enim scientia reliquæ parum profunt, iuxta illud Sapientis: *vari sunt omnes homines in quibus non subest scientia Dei*. Quid enim tibi proderit omnia scire, nisi scias animam tuam saluam facere: & illam cognitionem habere, quam Christus Saluator noster dixit, *esse vitam æternam*? In ipsis quoque scientijs suis inuenitur ordo, principiorum, mediolorum ac finium; & aliæ sunt necessarius transitus ad alias: nec bene addisci possunt hoc ordine nõ seruato: ita vt quisque se humiliter ad classem Minimorum & Minorum, antequã ad Mediorum vel Maiorum Classem ascendat. Propterea enim *in sapientia Diuina paruulos inuitat, vt ad se veniant*: per paruulos enim intelligit humiles; qui non dedignantur à primis Rudimentis sicut infantes incipere Studium siue affectum, quo studendū est, ait S. Bernardus in eo consistere, *vt id ardentius quæras, quod efficacius est ad amorem, Dei scilicet et ac proximorum*. Cùm enim Charitas præcipuus sit finis scientia, vt iam est dictū: ita scientia est præferenda, quæ magis fouet Charitatem

M m m

Ex

I

b Prouerb.
25. 27.

c Rom. 13. 3

d Eccl. 3. 2. 4

2

h Mat. 18. 9

3

Serm 41. in
Cantica.

i Sap. 13. 1.

k Ioan 17. 3

l Prou. 9. 4.
& c. 8. 5.

n 1. Cor.
6. 12.

S Bern ser.
in id Beatus
homo qui
inuenit sa-
pientiam.

c. 2. de Cael.
Hierar.

a Iacob. 3. 17

Ex quo apparet tali affectu & moderata affectione studendum esse, ut spiritus non absorbeatur, neque aliarum virtutum exercitium impeditur, aut causa sit non satisfaciendi alijs obligationibus: hoc enim est effectus scientie mancipium, non Dominum, contra illud Apostoli: *in omnia uolunt licent, sed ego sub nullius redigar potestate.* quasi dixerit: etiam si res sint bonæ, nolo tamen eas passione aliqua, & affectu tractus facere; sed cum libertate spiritus, ratione ducti. Dæmon enim astute homines ligat triplici vinculo: quosdam ferreis compeibus, alios argenteis, alios aureis vinculis. Cupidos & auaros capit & ligat cupiditate bonorum temporali ac terrenorum; literatos & curiosos, inordinatis varia sciendi desiderijs, spirituales ac pios viros, vehementibus rerum bonarum affectibus, in quibus quærunr seipsos, propriasq; delectationes. Quando autem desiderium est inordinatum, nõ est absque graui detrimento, etiam cum res desiderata est bona: non enim minus progressum impediunt argenteæ, & aureæ compedes, quàm ferreæ; nec minus impeditur oculorum prospectus obiecta lamina aurea, quàm cuprea. Et quemadmodum vnaqueque virtus compedes confingit à quibus impeditur: ita *Studiositas* conterit compedes argenteas, & *Charitas* aureas: mortificando quamcumque inordinatam affectionem, impediens libertatem spiritus, cuiusque operis quietem.

Quod autem studium scientiarum quasi obsignat ac perficit, est *FINIS*. Aliqui enim, ait idem Sanctus, student tantum ut sciant: quæ est curiositas; alij, ut alijs innotescant: & hæc est vanitas; alij, ut quod nouerunt, vendere possint: & hoc est vile lucrum; alij ob profectum & utilitatem propriam: & hoc est prudentia; alij denique, ut alijs etiam proficiant: & hæc est Charitas. Tres priores fines vitiosi sũt, & inordinati: quartus est bonus, sed quintus est perfectus, ac proprius operationum Evangelicorum, aut studentium, ut talis sint: proponentes sibi tanquam scopum suæ scientiæ excellentiam charitatis; eiusq; ad nos illos nobiles & egregios actus amoris Dei ac proximi: conantes sequi consilium à S. Dionysio dictum S. Timotheo: *diuina discendo, diuinus efficere.*

§. II.

AD ID totum multum iuuat donum Sapientiæ cælestis: cuius proprietates refert S. Iacobus Apostolus, ad nouem eas reducens significatas per nouem preciosos lapides Cherubin, quorum paulo ante mentionem fecimus; & in his consistit etiam modus cum magna perfectione sciendi. Ait itaq; sic: *a quæ de sursum est Sapientia, primiti quidè pacifica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis cõsentiens, plena misericordia*

fructu